ל) [קדושין עד. וש"נ],
 כ"מ ק, ג) [דף לד ע"ב],
 ד) שייך לע"ב, ס) [ל"ל שנין],

הגהות הב"ח

(ח) רשב"ם ד״ה ומ״ם משני וכו׳ ואוקמיה כיד מר עוקבא: (ב) ד״ה יחלוקו וכו׳ מוחזק יותר מחבירו: (ג) ד"ה שודם דדייני וכו׳ ישנונו עוצה זכם כניינ והדיים עם ד״ה שודא: (ד) ד״ה התם וכו׳ לא שטר ולא עדי חזקה . יאיכא למיקם: (**ה**) תום' ד" רב וכו' כיון דאינו אלא לראיה: (ו) בא"ד בדברים נרחיה: (ו) באיד בדברים יותר ולההוא לישלה כל"ל ותיבת ועוד נמחק: (ו) בא"ד לתי שפיר דפריך אפי' מרכ: (ח) ד"ה ושמואל וכו' דהא (ח) ד"ה וממומל וכו' ההם המתר ר"א בפ' מי שהיה:
 (ט) בא"ד חהו דומק לובהו דמליכה דרב יוסף: (ו) ד"ה שדה וכו' הולך מנה לפלוני ומת המשלח קהמת מה:
 בא"ד מנה לפלוני מיימי (כ) בא"ד מנה לפלוני מייתי לה כל"ל ומיצות גבי שליח נמחק: (ל) בא"ד דרמי בר חמא ומר עוקבא: (מ) ד"ה ומ"ש וכר ומוקמינן לה בחוקת: (נ) בא"ד אבל היכא דפליג רב נחמן לא:

מוסף רש"י

שודא דדייני. לפי כחות שודא דדינני. נפי רחות עיני הדיינין יטילו הזכות והחובה. שודא לשון השלכה, כמו (שמות טו) ירה בים, דמתרגם שדי בימא בים, דמתרגם שדי בימא ניס, זוווים. (כתובות צד.). המחליף פרה בחמור. להכי נקט ברה בחמור. להכי נקט פרה בחמור. להפי נקט המחלף, ולא אמר המוכר המחלף, ולא אמר המוכר פרמו ולדה, דאלינ מוכר דמשר להים, ולא מרכי להים להים להים כל להים ככל להים לכל לפני לידה ככר וליכה לפניון למון הפרט המונר לא המליף פרה בממור לא היה לתין למשון הפרט המונר לא מחלים למחלים היה לתין למשון הפרט הממור לא המלים למחלים מחלים המחלים להים לחשון היה לתין למשון הפרט המחלים להמונר לאחד מהמונר לאחד מהום המחלים המחלים המונר לאחד מהום בחודם המחלים המונר לאחד מהום בחודם המונר לאחד מהום בחודם המונר לאחד מהום בחודם המונר לאחד מהוב בחודם בחו החמור, דלחד מהן שעדה מו החמור, דלחד מהן מעשך נקנין חליפין לחבירו במשיכתו של זה בכל מקום שהן, כדלתרינן בהוהב (ב"מ מו.) כל הנעשה דמים בלחר כין שוכה זה נתחייב זה בחליפין, לפי שכשמשך זה צעל הפרה לפי שכשמשך זה צעל הפרה את החמור נקנית הפרה לבעל החמור, ואין ידוע אם ילדה או לא ילדה (ב"נו ק. וכעי"ז ב"ק צו:)**. וכן המוכר** שפחתו. דקי"ל עבד כנעני נקנה בכסף וכשנתן מעות נקנית לו השפחה ואפילו היא נקנית נו השפחה וחפינו היח בבית בעלים, ואין ידוע אם עד שלא ילדה נתן הכסף והעובר שלו או לאחר שילדה והולד של בעלים (שם ושם).

הקדמה בשעות אלא בירושלים כדאמרי׳ בכתובות גבי ההוא עובדא דאימיה דרמי בר חמא בלפרא כתבתינהו לנכסי לרמי בר חמא וברמשא כתבתינהו למר עוקבא בר חמא ואוקמיה ביד (4) רב עוקבא אע"פ שהוא אחרון ומשום האי טעמא אטו בירושלים יתבי דכותבין

שעות וכיון שלח פירש לו רחובן לשמעון השעה נמצא שלא זיכהו בכתב דרב אמר יחלוהו ושמואל אמר מאשודא דדייני זה עד הערב הואיל ולא נתפרש בו התם ליכא למיקם עלה דמילתא הכא איכא שעת שחרית ונמלאו שניהם שוין: למיקם עלה דמילתא ומאי שנא מהא ידתנן יחלוקו. דספיקא הוא וליכא למימר בהמחליף פרה בחמור וילדה וכן המוכר הכא המוליא מחבירו דאין א' מוחזק (ב) שפחתו וילדה זה אומר עד שלא מכרתי ילדה מחבירו: שודה דדייני. לחותו וזה אומר משלקחתי ילדה יחלוקו יהתם להאי שיהא נוטה לב הדיינים שהיה הנותן אוהבו או קרובו יותר דודאי לההוא

גמר ואקני לו יתנו את הקרקע ושמא (ג) זכה בעל הקרקע בשלו אבל כשאתה אומר יחלוקו בודאי אחד נטל החלי שלא כדין: שודא. לשון השלכה ירה בים (שמות טו) [מתרגמינן] שדי בימא. ולעיל נמי נימא רב נחמן חלוקה או שודא ואמאי אמר כל דאלים גבר: המס. בצ' שטרות ליכא למיקס עלה דמילתא היום או למחר שיביא האחד עדים ויטול שהרי השטרות שוין בזמנן ואפילו אם יבאו עדים ויעידו זה נכתב ונמסר בבקר וזה בערב הלא אין ההדמה בשעות כמו שפירשנו למעלה וליכא למימר שמא זה נמסר תחלה יום או יומים או חדש ואחר כך נמסר השני לשני דמאחר שנכתבו ביום אחד מסתמא גם ביום אחד נמסרו כמו שמוכיח לשון הכתוב בשטר הלכך רב אמר חולקין ושמואל אמר שודא דדייני דהואיל ואין לברר לעולם הדין עם מי משתדלין ב"ד בדינן ודנין אותו אבל הכא בהאי קרקע דליכא לא שטר ולא ויי עדים ואיכא למיקם עלה דמילתא אם יבאו ויעידו של מי הוא הלכך אין כאן לומר חלוקה ושודא דשמא יבאו עדים ויסתרו את הדין שדנו ב"ד הלכך אין ב"ד נזקקין להם לדון דין שסופו לבא לידי עיוות אלא מניחים אותן וכל דאלים גבר עד שיבאו עדים ויבררו הדבר: ומ"ש. הא דרב נחמן ממחליף פרה בחמור וכיון שמשך בעל הפרה את החמור נקנית הפרה לבעל החמור בכל מקום שהיא דמטלטלין נקנין בחליפין כדתנן בקדושין (דף כת.) כל הנעשה דמים באחר כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין ולכך אין הדבר ידוע הולד של מי הוא שהרי לא ראה עדיין את פרתו אבל במכירה בדמים לא מצי למינקט דאין מעות קונות ויחזרו בהן ואילו משכה לביתו אחר מתן מעות תו לא מצי מוכר למימר ברשוחי ילדה דהא בביתא דלוקח קיימא הלכך נקט חליפין בחמור ופרה ולא דמים. ובפ׳ השואל [ב״מ ק.] פריך ונחזי ברשות דמאן קיימא וליהוי אידך המוליא מחבירו עליו הראיה ומשני דקיימא באגם. ומכירה נקט גבי שפחה דעבד נקנה בכסף [קדושין כב.] בלא משיכה ומשנתן מעות נקנית לו השפחה בכ"מ שהיא והלכך אין ידוע ברשות מי ילדה שהרי לא ראה אותה הלוקח בשעת מתן מעות: יחלוקו. והא הכא דאיכא למיקם עלה דמלתא אם יבאו עדים ויעידו ברשות מי ילדה ואפילו הכי לא אמרינן כל דאלים גבר וקשיא לרב נחמן: התם. גבי המחליף פרה בחמור לתרוייהו אית להו דררא דממונא שהפרה והשפחה של שניהם היתה בזה אחר זה וכל אחד ואחד טוען פרתי ושפחתי ילדה בהיותה ברשותי אי נמי בשעת חליפין ילדה ואין לברר של מי הוי הולד הלכך יחלוקו. ושודא דדייני ליכה למימר הכה אפי׳ לשמואל דלה שייך למימר אלה גבי מתנה לשנים שיראו ב"ד למי אוהב יותר דלדידיה גמר ומקני אבל הכא בדרב נחמן שזה אומר של אבותי כו׳: י) אי דמר לא דמר. לא היתה הקרקע של אידך מעולם. וי"מ האי ומאי שנא מהמחליף כו" דאדשמואל פריך דקאמר שודא והכא חזינן יחלוקו ואינה שיטת הגמרא דהא בכתובות בפרק מי שהיה נשוי [נד.] איתא עיקר מילחייהו דרב ושמואל ופריך התם פירכי אחריני ומהכא לא פריך כל שכן הכא דלמרמי אדרב נחמן נקט לה הכא למילחייהו:

עליה התם בהשואל (ב"מ דף ק.) אלא משום דאולינן בתר חוקה דממונא ומוקמינן (a) בחזקת מרה קמא הא לאו הכי מודו דיחלוקו ^ש ರಿದ ובהמוכר את הבית (לקמן דף סג. ושם) גבי האומר תנו חלק לפלוני מנכסי וכו' דמייתי מסומכוס ופ"ה דטעמא משום דחלק מספקא ליה אי הוי משהו או פלגא וממון המוטל בספק חולקין א"כ משמע דהלכה כסומכוס ויש לדחות דטעמא לאו משום ספיקא כדפירש הקונטרס אלא משום דחלק הוי רביע ונראה דאין הלכה כסומכוס אע"ג דבכמה מקומות סתם לן תנא כוותיה דהא סבר שמואל כרבנן כדאמרינן בריש הפרה (ב"ק דף מו. ושם) אמר שמואל זו דברי סומכוס אבל חכמים אומרים זה כלל גדול בדין כו' משמע זו ולא ס"ל אף על גב דמוכח בפרק בית כור (לקמן דף קה. ושם) דאיכא זו דס"ל מיהו סתם זו לא ס"ל ועוד דקאמרינן התם (ב"ק דף מו.) אי נמי זה כלל גדול בדין הוא לכי הא דהמוכר שור לחבירו ונמלא נגחן כו' משמע זה כלל גדול אפי' במוכר שור לחבירו אמרינן דהמוליא מחבירו עליו הראיה' כ"ש בפלוגתא דסומכוס ורבנן דסבר שמואל המוליא מחבירו ע"ה וכן בפרק השואל (כ"מ דף קב: ושם ד"ה ובא) קאמר דשמואל מספקא ליה אי תפוס לשון ראשון או לשון אחרון ומתנימין (דף קב: ושם) דקתני באחד ששכר מרחך בליפורי בי"ב זהובים לשנה מדינר זהב לחדש ובא מעשה לפני רשב"ג ור' יוסי ואמרו יחלוקו את חדש העבור ומוקי שמואל בבא באמלע החדש אבל בתחלת החדש כולו למשכיר בסוף חדש כולו לשוכר אלמא סבר כרבנן דאזלי בתר חזקה דלסומכוס בכל ענין יחלוקו ורב נחמן סבר נמי כרבנן דקאמר המם דקרקע בחזקת בעליה קיימא ואפילו בא בסוף החדש כולו למשכיר ואפילו אפיך מיפך יא ועל כרחך היינו טעמא דסבר כרבנן ומתניתין דהתם אוקי כסומכוס דלא תקשי ליה מתניתין וכרב נחמן קיימא לן בדיני ובהדיא פסקינן כוותיה בפ' המקבל (ב"מ דף קי.) גבי ההוא שטרא דהוה כתיב ביה 0 שנים סתמא ואע"ג דקיימא לן כרשב"ג במשנתנו ה"מ בסתמא אבל (0 הכא דפליג רב נחמן לא:

רב אמר יחדוקו. לההוא לישנא דמפרש בפרק מי שהיה נשוי (כתובות דף לד. ושם ד"ה לימא) דטעמא דרב משום דסבר כר"מ דאמר עדי חתימה כרתי ולכך יחלוקו אפילו איכא עדי מסירה שנמסר לאחד קודם כיון דמתוך החתימה אין ניכר מי

קודם א כדמוכח בריש כל הגט (גיטין דף כד:) דתנן כתב לגרש בו את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה ודייק הא גדולה מלי מגרש ביה ומוקי לה בעדי מסירה ור"א אבל לר' מאיר אפי' גדולה לא מלי מגרש אע"ג דאיכא עדי מסירה כיון דאין

ניכר מתוך עדי החתימה ומיירי במתנה או במכר שקונה בשטר ב אבל אית אם קונה בכסף או בחזקה או בחליפין דאין השטר עומד אלא לראיה מודה רב דאמרינן שודא דאין לריך שיהא ניכר מתוך עדי החתימה כיון (ס) דאין אלא לראיה לאותו לשון לא פריך מרב הכא דהתם בדין הוא של שניהם כיון דביום אחד נחתמו ג אלא משמואל פריך ולפר"ת דפי׳ שודא דדייני מה שירלה הדיין יעשה אתי שפיר דהכא נמי בזה אומר של אבותי שייך שודא דדייני אבל לפ״ה שמפרש שודא למי שנראה לדיין שהיה אוהבו יותר קשה דבזה אומר של אבותי לא שייך שודא ויש לדחוק ולפרש שיתנו הדיינים למי שנראה אמיתי בדברים יותר

יו ועוד דלההוא לישנא דמי שהיה נשוי (כתובות דף נד: ושם) דמוקי פלוגמא דרב ושמואל אליבא דר"א וס"ל לרב דחלוחה עדיפא אתי שפיר דפריך יש מרב ואותו לשון הוא עיקר כדמוכח התם מברייתא: ושמואל אמר שודא דדייני. היינו כר״א דאמר עדי מסירה כרתי דלר"מ לא הוה אמר שודא ונראה דהא דאמר (ח) בפרק מי שהיה נשוי (שם) כתב לאחד ומסר לאחר לזה שמסר לו קנה אע"פ ששטר הא' נכתב קודם ונראה דהיינו דוקא שנכתבו ביום אחד הלכך הקודם במסירה זכה הואיל ואין ניכר מתוך השטר הא׳ שקדם אבל נכתב בב׳ ימים לזה שנכתב תחלה קנה שניכר מתוך החתימה שזה נכתב קודם אע"פ שמסר לזה מתחלה קנה דאח"כ כשמסר גם לזה זכה משעת חתימה דה"ק אביי בפ"ק דב"מ (דף יג.) עדיו בחתומיו זכין לו והשתא אתי שפיר דהא שמואל סבר הכא כר"א ובפ"ק דב"מ דחיק גמרא לאוקומי שמואל כאביי ועוד דבפ' זה בורר (פנדהרין דף כח:) גבי ההיא מתנתא דהוו חתימי עלה תרי גיסי משמע דסבר אביי כר׳ אלעזר דפריך ארב יוסף דקאמר זיל אקנייה בעדי מסירה כר"א ופריך אביי והא מודה ר"א במזויף מחוכו שהוא פסול ד וזהו דוחק (מי דאליבא דרב יוסף קאמר וליה לא סבירא ליה: שודא דדייני. נראה לר"ת למי שירצה הדיין ליתן ה ולא כפ״ה שיאמדו דעתו של נותן דהא בסוף פ״ק דגיטין (דף יד: ושם ד״ה וכאן) גבי הולך מנה לפלוני יי קאמר מה שירלה שליח יעשה וקרי ליה התם שודה ובפ׳ עשרה יוחסין (קדושין דף עד. ושם ד״ה שודא) נמי אמר נאמן הדיין לומר לזה זכיתי ולזה חייבתי בד"א כשבעלי דינין עומדים לפניו אבל אין בעלי דינין עומדים לפניו אינו

נאמן ופריך וניהדר ונידייניה ומשני בשודא דדייני ואי כפ״ה אכתי

ניהדר לאמוד דעתו של נותן ובהדיא בירושלמי אמר לאיזה מהן

שירצו ב"ד להחליטי מחליטים וא"ת א"כ יתן למי שיתן לו שכר

וי"ל דכל דיינא דמקבל אגרא לאו דיינא הוא ומה שפר"ח דקבלה

בידינו דלא אמרינן שודא אלא במקרקעי אין נראה לר"י דהא גבי

הולך מנה לפלוני (כ) גבי שליח מייתי לה בספ"ק דגיטין (דף יד:

ושם) עוד פירש דדוקא דיין מומחה עושה שודא דהא רב ששת

גברא רבה הוה ואמר ליה רב נחמן מר לאו דיינא הוא הציה אימיה

דרמי בר חמא (ל) ורב עוקבא בר חמא בפ׳ מי שהיה נשוי (כתובות דף לד:): ומאי שנא מהא דתנן המחליף פרה בחמור כו'. אין להוכיח

מכאן דהלכה כסומכוס מדפריך מיניה דעד כאן לא פליגי

דרב אמר יחלוקו. שניהן: . ושמואל אמר שודא דדייני. ושמואל אמו שווא דדיני. כלומר להיכא שתינטה דעת ב״ד שדעת הלוה מחבב ם יו שו כוני ווייוו ב.. טפי לההוא מלוה יהבי׳ שמחבבו יותר הקדימו אותו ולוה ממנו ושיעבד לו קודם לזה (שמוטב ליתנו) והא לזה (שמוטב ליתנו) והא שלו ובתר ב"ד אזלי" והכא אמאי אמרי" כל דאלים אבר התם ליכא למיקם עלה דמלתא. משום דהנהו תרי שטרי תרוייהו שויז בממוז שטרי תרוייהו שוין בממון ובזמן ולא מצי לאחזוקי האי טפי מאידך מש"ה אמר מר יחלוקו ומר אמר שודא דרייני: אבל הכא איכא למיקם עלה דמלתא. דכל . חד מיוייהו מצי מייחי היוח מחר עדים דדידיה היא לא אמרי׳ דיחלוקו אלא כל דאלים גבר: המחליף . פרה בחמור. דאורחא דפרה לחלוף ואורחא דשפחה

בא א מיי׳ פ״ה מהל׳ זכיה הל' ו ופ"כ מהל' מלוה הל' ג ועי בהשגות סמג עשין סג טוש"ע ח"מ סי רמ סעיף ג וסי׳ קד סעיף ח וסעיף י:

וסעיף י: ב מיי' פ"כ מהל' מכירה הל' י סמג עשין יש"ע ח"מ סי' רכג מב ר מיני מכינה הכיי סמוג עשין פב טוש"ע ח"מ סיי רכג סעיף א ועל הלוקח להביא

ראיה: ג רב אלפס כתובות פ"ט דף קי ע"ב:

מוסף תוספות

א. במקום שאין כותבין שעות, רמנ״ן. ב. דלא קנה מכח השטר אלא משעה שמוכיח מתוך השטר. לשנ״א. ג. ואליבא לא משום ספק חולקין אלא ודאי חשיב חוכקין אכא דואי חשיב ליה ששניהם שותפין בו. רמנ״ן, T. משמע דאי לא (תכק. ה משמער אירא מוריף מורים היה מוריף מתוכו היה מכשר כר' אלעזר. תוק' כתונית לה הפקר, ושודא הפקר, ושודא לשון השלכה וכר'. תוק' לא יהפון סברתו ראשונה. לא יהפון סברתו ראשונה. שס. ז. והלשון אומר שם כד שוחדא לדיינא וכו'. כך שוחדא לויינא וכרי, נמצא שצריך ליתן שוחד לדינים, והוא כלשון גדומא. רמנ"ן. ח. דצריך ב"ד היה הפקר, ורב נחמן ב"ד היה הפקר, ורב נחמן היה דיין קבוע. מוס' שס. גבר, [ולכן] מקשינן הכא מדברי סומכוס כי מדבריו נשמע לרבנז. רבינו יונה. נשמע לרבנן, לפינו יונה.

י. ואע"ג דאיכא למימר

זיל בתר רובא ורובא
לרדיא קזבני והוי מקח

טעות. לש"י נ"ק מו.

יא. שהספק לא עכשיו יא. שהספק לא עכשיו נולד אלא מתחילת החדש נולד והעמד קרקע על חזקתו ונמצא שדר בשל חבירו וצריך להעלות לו שכר. לש"י ב"מ קנ:

רבינו גרשום